

## **REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE**

### **FENOMENOLOGIA SENSULUI BUNĂSTĂRII SOCIALE ȘI DINAMICA INTERVENȚIEI SOCIALE CONTRIBUȚII LA SOCIOLOGIA EXPERIENȚEI ȘI A PRACTICII SOCIALE**

**Domeniul de abilitare: SOCIOLOGIE**

**Autor: NINA STĂNESCU**

Teză elaborată în vederea obținerii atestatului de abilitare  
în domeniul **Sociologie**

București  
2026

## REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Prezenta teză de abilitare sintetizează parcursul meu științific, didactic și profesional de după obținerea titlului de doctor în Sociologie și evidențiază coerența unui program de cercetare construit la intersecția dintre sociologia experienței, sociologia practicii sociale, asistența socială, politicile publice și analiza instituțională. Am urmărit să reunesc, într-o construcție sociologică unitară, cercetările consacrate bunăstării și calității vieții, vulnerabilității și experiențelor-limită, funcționării instituțiilor, memoriei colective, solidarității comunitare și dinamicii intervenției sociale. Nucleul tezei îl constituie raportul dintre condițiile obiective ale existenței, sensurile atribuite experienței trăite și capacitatea instituțiilor și a practicilor profesionale de a produce schimbări sociale relevante și durabile.

### ***Repere teoretice ale cercetărilor științifice personale***

În fundamentarea cercetărilor mele pornesc de la premisa că realitatea socială nu poate fi *redușă la structuri, funcții și indicatori, deoarece ea este trăită, interpretată și negociată de actorii sociali în lumea vieții cotidiene*. Perspectiva fenomenologică, valorificată în dialog cu sociologia lui Alfred Schutz, fenomenologia lui Edmund Husserl și sociologia comprehensivă a lui Max Weber și cu reflecția asupra experienței trăite, îmi permite să analizez modul în care siguranța, demnitatea, apartenența, recunoașterea, autonomia și speranța dobândesc semnificație în contexte sociale concrete. În această logică, bunăstarea socială este simultan condiție obiectivă, experiență subiectivă și relațională, rezultat al funcționării instituțiilor și proces aflat în transformare. Am corelat această perspectivă cu analiza libertăților reale ale persoanei, cu cercetările asupra calității vieții și cu dimensiunea noologică, prin care valorile, resursele simbolice și energiile morale ale solidarității sunt analizate ca realități sociologice observabile în relații, instituții, practici și forme de viață comunitară.

### ***Direcții de cercetare și contribuții științifice proprii***

Contribuțiile mele postdoctorale se structurează în jurul a trei direcții majore, aflate în continuitate și susținute de aceeași întrebare sociologică: cum se configurează bunăstarea, vulnerabilitatea și schimbarea socială la întâlnirea dintre experiența persoanei, structurile sociale și răspunsul instituțional?

#### ***Prima direcție - Fenomenologia bunăstării sociale: între sens și intervenție socială***

În această direcție am analizat bunăstarea ca realitate multidimensională și am urmărit raportul dintre indicatorii obiectivi, experiența concretă a beneficiarilor și eficiența politicilor și serviciilor sociale. În volumele „*Calitatea vieții și politicile publice privind bunăstarea socială*” și „*Strategii și politici publice privind sistemul serviciilor de asistență socială din România. Studii de caz*” am susținut trecerea de la o evaluare predominant administrativă la una sociologică și multidimensională, centrată pe schimbarea socială efectiv produsă. Pentru mine, performanța unei intervenții nu se reduce la resursele alocate, la numărul de beneficiari sau la

conformitatea procedurală, ci trebuie raportată la acces, continuitate, echitate, autonomie, participare, prevenirea vulnerabilității și creșterea calității vieții.

O contribuție pe care o consider definitorie este accentul pus pe diferența dintre bunăstarea măsurată și bunăstarea trăită, precum și dintre serviciul oferit și serviciul efectiv experimentat de beneficiar. Această distincție permite conectarea nivelului macro al politicilor și instituțiilor cu nivelul micro al experienței cotidiene. *Cercetările privind sărăcia și excluziunea, integrarea tinerilor NEET, participarea persoanelor mature pe piața muncii, sănătatea socioemoțională, economia socială și sustenabilitatea întreprinderilor sociale au consolidat o sociologie a bunăstării orientată spre diagnoză, evaluare și intervenție publică responsabilă.*

### ***A doua direcție - Fenomenologia experiențelor-limită în spațiul social: între criza sensului și fragmentarea experienței sociale***

A doua direcție reunește cercetările mele asupra situațiilor în care vulnerabilitatea, constrângerea, pierderea autonomiei și discontinuitatea biografică afectează raportarea persoanei la sine, la ceilalți și la ordinea socială. Am analizat traficul de persoane, migrația și refugiarea, instituționalizarea și dezinstituționalizarea, șomajul și precaritatea, devianța minorilor, dizabilitatea, efectele sociale ale pandemiei, condiția copiilor străzii, avortul, suicidul și adicțiile nu doar ca probleme sectoriale, ci ca experiențe sociale care pot produce rupturi ale sensului, ale identității și ale apartenenței.

În volumul „*Human Trafficking - Communication and Psychosocial Counseling*” și în studiile dedicate muncii forțate și reintegrării victimelor, am pus în evidență faptul că ieșirea din condiția de victimă nu se încheie prin protecția formală, ci presupune reconstruirea autonomiei, a relațiilor, a încrederii și a continuității biografice. În volumul „*CHOICES - SUICIDE: A Social Phenomenon with Disastrous Effects*” am abordat fenomenul suicidal ca experiență-limită a subiectivității rănite, dar și ca indicator al unor fisuri ale integrării sociale și solidarității comunitare. Analizele asupra adicțiilor, traumei, copiilor și familiilor vulnerabile completează aceeași perspectivă: intervenția socială devine relevantă atunci când persoana este recunoscută ca subiect al propriei biografii și al propriei deveniri, nu ca simplă categorie administrativă.

### ***A treia direcție - Dinamica instituțiilor, comunității și intervenției sociale: perspective fenomenologice și noologice***

Cea de-a treia direcție dezvoltă analiza relației dintre comunitate, instituții, memorie, identitate și resursele simbolice ale solidarității. În monografia „*Techirghiol - Recurs la memoria colectivă. Contribuții monografice din perspectivă sociologică, istorică, etnografică și religioasă*”, în edițiile din 2015 și 2024, am articulat tradiția sociologică, monografică gustiană cu perspectiva fenomenologică și noologică. Am urmărit comunitatea ca realitate socială integrală, în care documentul, observația de teren, mărturia orală, tradițiile, ritualurile, instituțiile, relațiile interetnice și experiențele cotidiene contribuie la constituirea memoriei colective și a identității locale. Triangularea documentelor, anchetei, observației, interviurilor, focus-grupurilor

și materialului vizual a permis corelarea datelor obiective cu sensurile subiective ale vieții comunitare.

În monografia „*Civitas Deo. Monografia Fundației «Sfântul Sava de la Buzău»*”, publicată în două ediții, am aprofundat raportul dintre intervenția socială, filantropie, experiența beneficiarului și cadrele noologice ale solidarității. Am analizat așezămintele sociale nu doar prin servicii și proceduri, ci și prin ethosul organizațional, poveștile de viață, voluntariat, memorie și relațiile de recunoaștere. *Satul Dacic este interpretat ca experiment sociologic*, intervenție comunitară intențională, în care pot fi observate procese de cooperare, socializare, apartenență, transmitere a memoriei și reconstrucție identitară. Aceste cercetări susțin, în ansamblu, o abordare în care instituția este înțeleasă simultan ca structură, practică și lume de sens.

### ***Viziunea mea pedagogică: transpunerea teoriei și cercetării în practica formativă și intervenția socială***

Activitatea didactică reprezintă pentru mine o continuare firească a cercetării. Am urmărit constant articularea teoriei cu realitatea empirică, astfel încât studentul să devină participant activ la procesul de cunoaștere, capabil să formuleze întrebări, să construiască explicații, să aleagă metode adecvate, să interpreteze critic date și să raporteze conceptele la situațiile întâlnite în instituții și comunități. În predarea metodologiei cercetării diferențiez accentul în funcție de profilul formării, păstrând însă rigoarea operaționalizării, a selecției metodelor și a fundamentării concluziilor. Practica de specialitate, studiile de caz, portofoliile, proiectele de cercetare, dezbaterile și activitățile comunitare sunt utilizate ca spații de formare reflexivă, etică și profesională. În această perspectivă, „*Ghidul integrat de practică în asistență socială și probațiune*” transpune cercetarea și experiența de teren într-un instrument de formare orientat spre evaluarea nevoilor, documentarea cazului, colaborarea interinstituțională și intervenția responsabilă.

### ***Contribuții la organizarea, coordonarea și dezvoltarea cercetării***

În activitatea de coordonare am urmărit să construiesc continuități între cercetare, publicare, formare și intervenție. Coordonarea volumelor colective, a manifestărilor științifice, a atelierelor tematice și a proiectelor aplicative mi-a oferit experiența organizării echipelor, formulării problemelor de cercetare, menținerii coerenței metodologice și orientării rezultatelor către comunitatea academică și către practicieni. Un reper metodologic important îl reprezintă participarea la evaluarea Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate 2014-2020, demers care a integrat 1.803 chestionare, 45 de interviuri și 12 focus-grupuri și care mi-a consolidat capacitatea de a articula metode cantitative și calitative, date instituționale și experiențe ale beneficiarilor. Formarea studenților și a tinerilor cercetători, activitatea editorială, cooperarea cu instituții publice, servicii sociale și organizații comunitare completează această dimensiune a profilului meu academic.

### **Planul de dezvoltare a carierei**

În etapa post-abilitare îmi propun să consolidez programul științific construit în jurul formulei „*Indicatori sociali: analiză, evaluare și prognoză*”. Analiza va urmări distribuția condițiilor sociale și mecanismele care produc bunăstare, vulnerabilitate și excluziune; evaluarea va examina relevanța, accesibilitatea, echitatea, rezultatele, efectele și impactul intervențiilor; prognoza va utiliza diagnoza și evaluarea pentru construirea unor scenarii privind transformările demografice, migrația, familia, digitalizarea, riscurile emergente și cererea viitoare de servicii. Metodologic, voi utiliza designuri mixte, triangulare, anchete, scale și serii de timp, interviuri, focus-grupuri, studii de caz, analiză fenomenologică, evaluarea bazată pe teoria schimbării, metode prospective și cercetare participativă.

**Programul post-abilitare** va continua cercetările privind fenomenologia bunăstării, indicatorii sociali, evaluarea serviciilor și intervențiilor, prognoza socială, vulnerabilitatea, trauma și reziliența, precum și transferul cunoașterii către politici și practici. O componentă instituțională majoră este proiectul *Centrului de Cercetare Sociologică și Interdisciplinară STRABON*, conceput ca structură de cercetare, formare și transfer de cunoaștere. În jurul acestuia intenționez să dezvolt *Observatorul Bunăstării Sociale în Dobrogea*, un atlas al vulnerabilității și rezilienței comunitare, un laborator de evaluare a serviciilor și intervențiilor, programe de prognoză și scenarii sociale, o arhivă a narațiunilor bunăstării și o școală interdisciplinară pentru tinerii cercetători și practicieni.

După obținerea atestatului de abilitare, intenționez să coordonez cercetări doctorale care să coreleze diagnoza problemelor sociale, indicatorii obiectivi și subiectivi, experiența trăită, evaluarea politicilor publice și fundamentarea intervențiilor. Mentoratul, integritatea academică, protecția persoanelor vulnerabile, utilizarea responsabilă a datelor și a tehnologiilor digitale vor constitui repere constante. Îmi propun, totodată, extinderea cooperării naționale și internaționale, dezvoltarea proiectelor competitive și valorificarea rezultatelor prin publicații, rapoarte, instrumente de evaluare, ghiduri și recomandări utile instituțiilor și comunităților.

În ansamblu, teza evidențiază continuitatea dintre cercetarea mea științifică, activitatea didactică, practica socială și proiectul de dezvoltare post-abilitare. Contribuția pe care o susțin este aceea **a unei sociologii responsabile public**, capabile să unească explicația cu evaluarea, experiența cu structura și cercetarea cu practica socială. ***Consider că bunăstarea socială poate fi înțeleasă adecvat numai atunci când condițiile materiale, relațiile sociale, instituțiile și semnificațiile atribuite vieții sunt cercetate și analizate împreună.*** În aceeași măsură, intervenția socială devine relevantă atunci când depășește conformitatea procedurală și produce recunoaștere, autonomie, participare, solidaritate și schimbări durabile socioeconomice. Această orientare fundamentează programul meu viitor de cercetare și coordonare doctorală și exprimă capacitatea de a transforma cunoașterea sociologică în resursă pentru profesioniști, instituții și comunități.